

Norconsult

Saksbehandler, innvalgstelefon

Alexandra Abrahamson, 61 26 60 63

Lågendeltaet naturreservat – Tillatelse til forundersøkelser for mulig ny E6 - Geotekniske og ingeniørgeologiske grunnundersøkelser

Norconsult gis dispensasjon fra verneforskriften for Lågendeltaet naturreservat og forskrift om fysiske tiltak i vassdrag til å gjennomføre forundersøkelser knyttet til mulig ny E6 ved Våløya 2021. Dispensasjonen omfatter sonderboringer på Våløya, ved elvebredden og ute i Lågen, samt videre kjerneboringer og prøvetaking ved enkelte av sonderboringene. Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, og forskrift om fysiske tiltak i vassdrag § 1. Nærmere vilkår følger av vedtaket nedenfor.

Søknaden

Vi viser til søknad fra Norconsult datert 25. februar i år. Norconsult er rådgiver for AF-gruppen som er utførende entreprenør for Nye Veier AS. Søknaden omhandler forundersøkelser for mulig ny E6 gjennom naturreservatet ved Våløya i forbindelse med pågående utarbeiding av reguleringsplan. Søknaden er vedlagt dette brevet.

Det søkes om å utføre sonderboringer på Våløya, ved elvebredden og ute i Lågen. Det søkes videre om å utføre kjerneboringer og prøvetaking ved enkelte av sonderboringene. Det søkes om å utføre grunnundersøkelser ved ca. 46 lokasjoner, ca. 22 ute i Lågen fra flåte / i elv, ca. 12 fra land på Våløya og ca. 12 undersøkelser innenfor elvebredden. Borepunktene er vist på kart i søknaden, og følger en av brutraseene som utredes nærmere. Det kan bli behov for noen justeringer underveis, etter at undersøkelsene har startet.

Boreriggen som skal benyttes på land på Våløya og innenfor elvebredden for geotekniske undersøkelser er en beltegående borerigg. Den veier i størrelsesorden 10 tonn, den er ca. 2 m bred og ca. 5 m lang. Borerigg for kjerneboring i løsmasser og berg som vil kunne bli benyttet på Våløya og innenfor elvebredden er normalt også beltegående. Størrelse og tyngde på utstyret er avhengig av type borerigg og størrelse på kjerneboret. Begge typer borerigger kan opereres av to personer.

For boringene som skal utføres i Lågen, utføres de med en tilsvarende borerigg som for landboringene. Boreriggen plasseres på en flåte. Flåten er ca. 5,5 m bred, 8 m lang og har

dypgående ca. 0,5 m. Flåten har fire støttebein for fastholding ved boringene. Støttebeina er 10 m lange stålprofiler med dimensjon ca. 0,15 m x 0,15 m. Boreriggen på flåte vil bli operert av to personer.

Ved forflytning av flåten og ved transport av bormannskap til og fra flåten, benyttes en arbeidsbåt. Arbeidsbåten har påhengsmotor og er ca. 5 m lang.

Atkomstvei til området for grunnundersøkelser på Våløya er tenkt via eksisterende landbruksvei. Flåte og borerigg er tenkt fraktet til Lågen med bil og «sjøsatt» fra utvidelse av Jørstadmovegen ved vestre bredd av Lågen. Arbeidsbåt kan eventuelt settes ut ved småbåthavn nær Vingnesbrua. Både atkomstveg og båtutsettingsplass er vist på kart i søknaden.

Beltene på boreriggen der den kjører på land vil lage noe merker på jord/vegetasjon, men jorda vil normalt sett heve seg etter noe tid. Flåten har støttebein som vil gå noe ned under elvebunn, der vil det dannes groper som vil sige igjen og fylles med bunnslam fra elva over litt tid.

Kjerneboring forbruker vann for kjøling og fjerning av partikler og slam fra boringen. Vannforbruk varierer med type og størrelse på kjerneboret, for standard kjerneborutstyr er vannforbruk i størrelsesorden 15.000 liter pr. dag. Vann til boring forutsettes hentet fra Lågen, mens returvann forutsettes renset ved bruk av sedimentasjonskontainer før utslipp i Lågen. Borkaks og grovere partikler i slammet felles da ut i sedimentasjonsanlegget, slik at ikke dette slippes ut i naturreservatet. Finere suspendert stoff, som ikke felles ut naturlig ved opphold i sedimentasjonskontainer, forventes returvannet fortsatt inneholde ved utslipp om det ikke tilsettes flokkuleringsmiddel i en mer omfattende renseprosess. Kjemikalier (polymerer) brukes normalt ikke ved kjerneboring, tilsetting av dette gjøres unntaksvis ved svært vanskelige boreforhold og forventes ikke være behov for i de korte borehullene i berg som er planlagt. Borkaks og -slam fra kjerneboring samles opp og leveres til godkjent deponi.

Boreriggen går på diesel. Diesel pumpes via slange fra kanner til tanken på maskinen. Dieseltanken som benyttes er sikkerhetsklarert. Det brukes rutinemessig et oppsamlingskar ved dieselpåfylling, og man har til enhver tid absorbent tilgjengelig dersom noe skulle gå galt. Ved boring fra flåte benyttes lenser om det skulle skje en lekkasje.

Grunnundersøkelsene ønskes utført så snart som mulig og med oppstart av deler av undersøkelsesprogrammet før 15. april slik at undersøkelsene ute i Lågen kan utføres ved lavvann før vårflommen. Dette vil være en stor fordel da det er svært krevende å utføre undersøkelsene fra flåte. Undersøkelsene er stipulert til å pågå i ca. 3 - 4 måneder.

Når det gjelder påvirkning på naturtyper og flora beskrives at transporten av boreriggen vil i hovedsak følge landbruksveger, men det må også gjøres noen undersøkelser i kantsoner. Her vil det utføres stor forsiktighet for å ikke ødelegge viktige naturtyper. Ut fra det generelle ferdselsforbudet lenger sør i reservatet i perioden 15. april – 15. mai som ivaretar hensynet til trekkende fugl, skal det ikke foregå arbeider i denne perioden. Undersøkelsene vil kreve noe motorferdsel inne i naturreservatet, men det vil foregå over kort tid og med få personer slik at fuglelivet i minst mulig grad skal påvirkes. Påvirkning på fisk og vannmiljø vil i all hovedsak skyldes bruk av flåte for rigg og båt, som må benyttes inne i reservatet. Omfanget av dette er vurdert til å i liten grad kunne påvirke fisk. Undersøkelser vil heller ikke komme i konflikt med fiske innenfor naturreservatet.

Verneformål, verneforskrift og naturmangfoldloven

Lågendeltaet naturreservat ble opprettet den 12. oktober 1990. Naturreservatet har som formål å bevare et viktig og spesielt våtmarksområde i sin naturlige tilstand med vegetasjon og dyreliv, og å verne om et spesielt rikt og interessant fugleliv, særlig av hensyn til trekkende, hekkende og overvintrende vannfugl.

Etter pkt. IV nr. 1 er all vegetasjon i vann og på land fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse, og nye plantearter må ikke innføres. Videre er alt vilt, herunder deres hi, reir og egg, fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelser, jf. pkt. IV nr. 2. Etter pkt. IV nr. 3. må det ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold. Etter pkt. IV nr. 4 er det forbud mot motorisert ferdsel til vanns og til lands nord for Vingnesbrua. Etter pkt. V nr. 6 er sistnevnte likevel ikke til hinder for bruk av motorbåt nord for Vingnesbrua i tida f.o.m. 15. mai t.o.m. 30. november når farten er under 5 knop og det blir vist spesiell aktsomhet overfor fuglelivet. Det er også gjort unntak for kjøring på landbruksveger, men dette gjelder kun landbruksdrifta selv (pkt. V nr. 2).

Det finnes ingen spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i forskriften for at forvaltningsmyndigheten skal kunne tillate hverken omsøkte undersøkelser eller tilhørende motorferdsel. Forvaltningsmyndigheten kan imidlertid gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. § 48 i naturmangfoldloven (nml.) som erstatter pkt. VIII i verneforskriften.

En eventuell dispensasjon fra vernebestemmelsene må vurderes etter de miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8-12, jf. § 7. Naturmangfoldloven § 8 setter krav til kunnskapsgrunnlaget, § 9 handler om føre-var prinsippet, § 10 setter krav til vurderinger omkring økosystemtilnærming og samlet belastning, § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og § 12 handler om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, inkludert vurderinger omkring plassering av et tiltak i tid og rom.

Fysiske tiltak i vassdrag og aktiviteter og inngrep i vannforekomster vurderes henholdsvis etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag av 15. november 2004, og etter § 12 i forskrift om rammer for vannforvaltningen av 1. januar 2007. Myndighet etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag er fylkeskommunen og Statsforvalteren i samarbeid, der sistnevnte oftest tar saker i vassdrag med kreps.

Statsforvalterens vurdering

Først kan sies at det har blitt gitt tillatelse til grunnundersøkelser i både 2019 og 2020. Mye av vurderingene gjort nedenfor ligner derfor på tidligere tillatelser. I takt med arbeidet med reguleringsplan for E6 Roterud - Storhove skrider frem, har Nye Veier behov for mer detaljert kunnskap. Kjerneboringer og prøvetaking ved enkelte av sonderboringene er nytt for i år.

Det kan også sies at søknaden som omfattet boreundersøkelser i 2020 ble påklaget av foreningen Lågendeltaets venner. Klager fikk ikke medhold da Miljødirektoratet opprettholdt vedtaket.

Hvilke deler av søknaden som krever tillatelse

Samtlige tiltak beskrevet i søknaden betraktes som søknadspliktige, det vil si både boring og motorferdsel til lands og til vanns.

Kunnskapsgrunnlaget og bakgrunn for vernet

Det framgår av naturmangfoldloven § 8 at kravet til kunnskapsgrunnlag skal være oppfylt før myndighetene fatter vedtak i saken.

Det foreligger god kunnskap om Lågendeltaet naturreservat gjennom blant annet systematisk overvåking av Norges ornitologiske forening av fuglelivet gjennom mange år, kartlegginger i myndighetenes regi av både gyteområder for fisk og botanikk, registreringer av arter i Naturbase og på Artskart av særlig fugl, botanikk og sommerfugler, samt generell kunnskap om sårbarhet for forstyrrelser i området. Vi ser derfor ikke behov for at ta i bruk føre-var prinsippet, jamfør naturmangfoldloven § 9, da mulige konsekvenser av det omsøkte tiltaket kan forutses.

Lågendeltaet naturreservat og tiliggende fuglefredningsområde er et av Norges største innlandsdeltaer. Reservatet ligger i og rundt Gudbrandslågen (Lågen) fra Øyer til sør for Lillehammer. Det er et stort og variert reservat med gruntvannsområder, øyer, kanaler, strandenger, sump og dyrka mark. Området er en svært viktig trekklokalitet for fugl, der vårtrekket trekkes fram som spesielt viktig. Hovedtrekket pågår i perioden midten av april til midten av mai, litt avhengig av når våren kommer. De siste årene har trekkfuglene kommet tidlig til deltaet. Også høsttrekket er av stor betydning. Deltaet er et viktig ledd i den indre trekkruta for Østlandet. Det er i tillegg også et viktig overvintrings- og hekkeområde. Ut fra en sammenstilling gjort i forbindelse med faggrunnlag for forvaltningsplan for naturreservatet er 226 fuglearter/underarter observert i reservatet og fuglefredningsområdet. Av disse er 98 vannfuglarter, og 59 arter er på den nasjonale rødlista.

Det var funksjonen for fugl som var hovedgrunnen til at området i sin tid ble vernet som naturreservat og fuglefredningsområde. Likevel fremgår det av verneformålet for naturreservatet at hele økosystemet er vernet. Det finnes 20 fiskearter med fast tilhold i Mjøsa. Mange av disse har sitt viktigste gyteområde i Lågendeltaet/nedre del av Lågen. Det kommer tidvis enorme mengder fisk fra Mjøsa opp hit for å gyte, og en stor mengde fiskeyngel blir født i deltaet. Spesielt kan nevnes Hunderørreten som Statsforvalteren betrakter som en ansvarsart av nasjonal verdi for både vassdraget og reservatet. Videre er flommarksmiljøene innenfor reservatet svært viktige, herunder flommarksskogen som til stor del består av krattbevokste kantsoner inntil elveløpet og dyrkamark. Flomskogsmark er en truet naturtype på rødlisten for naturtyper. Samlet sett har rødlisteartene myrstjerneblom, skogsøtgras og sumpaniskjuka noen av sine viktigste voksteder i landet innenfor naturreservatet og de andre flommarksmiljøene langs Lågen. Ny informasjon fra kartlegginger gjort av frivillige entomologer viser at Lågendeltaet kan være et av Innlandets mest artsrike områder for sommerfugl, herunder trua arter.

Vegetasjon Våløya og Midttuva

På Våløya og Midttuva er det registrert fem karplanter og to moser som er på rødlisten og/eller har status som ansvarsart (firling VU, elvebunke VU, skogstøtgras VU, alm VU, sylblad, kjempetjernmose VU og skvulpmose NT; VU betyr sårbar på rødlista, NT betyr nær truet; sylblad er ikke rødlistet men en norsk ansvarsart). Registreringene er stort sett nok så presise på kart (10 – 25 m presisjon). Det finnes også to registreringer av bladfaks på Våløya, og en registrering av rødhyll på Midttuva. Begge disse er vurdert i kategorien «svært høy risiko» på fremmedartslisten.

Fugl ved Våløya

Våløya ligger innenfor sone IV i utkast til faggrunnlag til forvaltningsplan. Sonen er vist på bilder nedenfor. Planlagt kryssing med E6 går i korridoren over eller rett inntil Våløya (det utredes tre forskjellige traseer).

Delområde IV har større betydning som hekkeområde og matsøk enn som rasteplass for trekkfugl. Det er likevel viktig som en del av trekkruta både vår og høst. I delområde IV begynner i mai hekketida for vanlige arter som kvinand, laksand, stokkand og strandsnipe, men det er også viktig for hekking og/eller matsøk av blant annet artene rosenfink, sivspurv, dvergspett og fiskeørn. Området rundt Våløya er relativt urørt med tanke på menneskelig ferdsel og forstyrrelser jamført med andre deler av reservatet.

For trekkfugl er naturreservatets søndre del av aller største verdi. Det er også her det er ferdselsforbud til vanns og på gruntområder i perioden 15. april – 14. mai.

Fisk ved Våløya

For fisk er det i 2015 utarbeidet en rapport for funksjonsområder i Lågen av Norsk Institutt for naturforskning. I nærområdet ved og nedstrøms Våløya er det registrert gyteplasser for lake og krøkle, og gyte- og oppvekstområder for karpefisk, gjedde og abborfisk. Nye Veier i tillegg i gang med ytterligere undersøkelser av gyteplasser for lake og krøkle. En må også nevne at yngel fra gyteområder oppstrøms Våløya som passerer forbi her på vei mot Mjøsa kan bli påvirket av undersøkelser og aktivitet, herunder harr og Hunderørret/storørret.

Det foregår betydelige vandringer gjennom året av ulike arter som lake (desember/januar-mars), harr (april-mai), karpefisk, gjedde og abborfisk (mai-juni), storørret (august-november) samt lagesild og sik (september-oktober).

Hvordan påvirker undersøkelsene verneverdiene

Søker har ikke i detalj beskrevet funnene av rødlistearter på Våløya og Midttuva som kan bli berørt av utlegging av borepunkt og kjøretraseer. Funn av kjempetjernmose, elvebunke, skogstøtgras, skvulpmose og alm ved borepunktene eller langs kjøretraseen ser ut til å kunne bli berørt av undersøkelsene. Elvebunke vokser kun fire steder i Lågendeltaet naturreservat og fuglefredningsområde, og er ellers sjelden registrert i regionen. Det samme kan sies om skvulpmose,

også med fire funn i reservatet og fuglefredningsområdet og ellers sjelden registrert i regionen. Både alm og skogsøtgras er registrert flere steder i både reservatet, fuglefredningsområdet og i regionen ellers. Også kjempetjernmose er registrert ytterligere et par steder i disse verneområdene. Dette gjør imidlertid ikke funnene på Våløya og Midttuva mindre relevante. Det kan for eksempel nevnes at skogsøtgras er oppført som spesiell ansvarsart for gamle Oppland fylke (jf. rapporten «Ansvarsnaturtyper og ansvarsarter for Oppland fylke», rapport nr. 2015-7 fra Miljøfaglig utredning gjort på oppdrag fra Statsforvalteren), der Lillehammer kommune sammen med fire andre kommuner er pekt på som særlig viktige for denne arten. Det er ikke søkt om rydding av vegetasjon ifm. disse undersøkelsene, så vi forutsetter at dette ikke er nødvendig. Kjøring eller boring kan påvirke disse artene negativt, og ha betydning for den samlede belastningen på disse rødlistede artenes bestander i regionen og hele landet, jf. nml. § 10. Statsforvalteren vil som ved de forrige undersøkelsene sette som krav at tiltakshaver samråd seg med en biolog som kjenner disse funnene og som bidra til merking i terrenget for å sikre at de rødlistede artene ikke blir negativt berørt. Det forutsettes videre at det kjøres minst mulig ut i terrenget utenfor dyrka mark og landbruksveg, og der dette må skje må det gjøres på en så skånsom måte som mulig. Dette er i tråd med kravet i nml. § 12. Hvis det mot formodning oppstår kjøreskader i terrenget stilles krav om oppretting av disse senere, jf. nml. § 11. I søknaden kan det se ut som om det ligger borepunkt i dammen på Våløya med kjempetjernmose. Statsforvalteren har i kontakt med Norconsult 17. mars fått bekreftet at det ikke skal bores i selve dammen.

Verneforskriften åpner ikke for bruk av motorbåt i perioden 1. desember til 14. mai. Hensikten med forbudet vinterstid er å ivareta et større antall overvintrende fugl som tidligere brukte isfrie deler av Lågendeltaet. I senere tid har klimaet endret seg, og store deler av vassdragene er nå isfrie slik at deltaet ikke lenger trekker til seg samme antall overvintrende fugl som før. En må likevel regne med en viss mulig negativ påvirkning på overvintrende fugl. Motorferdselen og boringa må også foregå på våren og forsommeren i trekkperioden og hekkeperioden for mange arter fugl. Gjennom å sette krav om å ta hensyn til fugl, å holde lav hastighet med båt (jf. nml. § 12), og at omfanget av bruk av motorbåt vil være begrenset, mener vi at dette er innenfor det økosystemet generelt og fuglelivet spesielt tåler av samlet belastning i naturreservatet (jf. § 10). Det foretrekkes at flåte med borerigg blir transportert fra nærmeste mulige utsettingspunkt og ikke fra småbåthavnen ved Vingnesbrua.

Det vil i undersøkelsesperiodene kunne foregå gyting i nærområdet av krøkle, lake, karpefisk, gjedde og abborfisk samt utvandring av yngel av f.eks. harr fra gyteområder oppstrøms. Når det gjelder rensing av prosessvann fra kjerneboringen er vi enige med søker om at dette vil være godt nok for å unngå store negative konsekvenser for vannmiljøet, selv om finere partikler som er igjen i returvatnet vil kunne slamme til elv og elvebunn (selv om mesteparten antas fraktet ut i Mjøsa). Dette kan påvirke rogn i elvebunn, og avhengig av partiklenes beskaffenhet muligens også gi gjelleskader på fisk. 2021 vil bli et tredje år med grunnundersøkelser. Selv om kjerneboringer er nytt for i år, har det tidligere blitt gjennomført grunnboringer og seismikkundersøkelser. Dette innebærer at ytterligere ett årskull av de ovennevnte artene risikerer å påvirkes i dette området. Dette er uheldig, særlig for lake og harr som ansees som de mulig mest sårbare artene for disse undersøkelsene på grunn av usikker bestandsstatus. Vi vurderer samtidig at det er innenfor det de lokale bestandene tåler av samlet belastning, tatt i betraktning utbredelsen av andre gyte- og oppvekstområder i deltaet og nedre deler av Lågen, jf. nml. § 10. Dette, sammen med viktigheten av å få slutført undersøkelsene og tiltakets samfunnsmessige betydning, tilsier at nevnte rekrutteringsskader på fisk må aksepteres. Å skyve på undersøkelsene til senere i 2021 vil komme i konflikt med andre fiskearter, herunder Hunderørreten. Utslipp av polymer vil ikke tillates, men må i tilfelle holdes tilbake av renseløsning. Ut fra søknaden er det lite sannsynlig at det er aktuelt med bruk av polymer.

En av registreringene av den fremmende arten bladfaks er plassert midt på øya, men som ikke er veldig nøyaktig. Det må derfor ansees som sannsynlig at boreriggen vil kunne komme i kontakt med denne arten, og potensielt spre den videre. Søker må derfor ta alle forbehold og vaske belter og annet utstyr, jf. nml. § 12 slik at denne ikke spres videre på Våløya og Midttuva. Selv om denne arten finnes flere steder i naturreservatet er det ikke ønskelig med videre, unødvendig spredning. Forholdreglene gjelder også for rødhyll på Midttuva. Vi forutsetter også at utstyret som tas inn i området ikke fører med seg nye arter, hverken til land eller vann. Dette er også i tråd med krav i forskrift om fremmede organismer § 24.

Vurdering av § 48 som hjemmel for dispensasjon

Ingen av de søknadspålitlige tiltakene kan hjemles i noen av de spesielle dispensasjonsbestemmelsene som finnes i verneforskriften. De må derfor vurderes etter § 48 i naturmangfoldloven.

Av forarbeidene til naturmangfoldloven framgår at § 48 ikke kan anvendes for å utvide rammen trukket opp i vernevedtaket. Naturmangfoldloven § 48 skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Ny E6 over reservatet var ikke tatt i betraktning når vernet kom i 1990. Ny E6 er en «vesentlig samfunnsinteresse» som kan vurderes etter § 48 sitt tredje alternativ. I tillegg til at et tiltak må være av vesentlig samfunnsinteresse, må det også være nødvendig får å kunne bruke denne bestemmelsen. Gjennom arbeidet med å planlegge ny E6-trase forbi Lillehammer, som har resultert i en vedtatt kommunedelplan, har det vært vurdert ulike traseer der nødvendigheten av å berøre naturreservatet ble behandlet. Gjennom planprosessen ble det fastslått at reservatet ville ved alle E6-alternativene bli berørt. Ulike hensyn både til verneverdier og andre interesser gjorde at traseen ved Våløya ble valgt som det minst negative alternativet, men det er ikke tvil om at ny E6 med bru gjennom Lågendeltaet naturreservat er i strid med verneformålet og vil påvirke verneverdiene negativt. Statsforvalteren har vært klar gjennom hele prosessen at kravet for å kunne gi en dispensasjon til ny E6 i tråd med kommunedelplanen, er at det utarbeides en kompensasjonsplan parallelt med reguleringsplanarbeidet, jf. naturmangfoldloven § 48 andre ledd. En vesentlig del av denne planen vil være vern av erstatningsareal som kan kompensere for denne negative påvirkningen en ny vei i reservatet vil ha. Arbeid med kompensasjonsplan pågår nå.

De omsøkte undersøkelsene har som mål å gi grunnlag for at det søkes om beste mulige løsning for ny E6 med bru over Lågen. Å få gjennomført undersøkelsene nå er av stor betydning for søker, både på grunn av at noe må tilpasses ulike forhold som vannstand og ulike arters økologi, samt selve gjennomføringen av E6-prosjektet, her inkludert fremdriften. Undersøkelsene skal ikke berøre rødlistede plantearter, men kan komme i konflikt med sårbare områder og perioder for fugl og fisk. Likevel mener Statsforvalteren at undersøkelsene er viktige å få gjennomført i denne fasen. Selv om mulig fremtidig bru vil virke ødeleggende for noen av verneverdiene i naturreservatet, er det likevel av vesentlig betydning at selve forundersøkelsene gjøres på en måte som unngår dette. Forundersøkelsene isolert sett vil dermed ha liten betydning for belastningen på ulike verneverdier i naturreservatet, forutsatt at de gjennomføres uten å berøre rødlistede plantearter, og så skånsomt som mulig for fisk og fugl. Likevel må alt dette ansees å inngå i den store, samlede belastningen på økosystemet i naturreservatet som en mulig ny E6 vil tilføre, jamfør omtale over og kompensasjonsplan og nml. § 10. Dette også sett i sammenheng med tidligere undersøkelser med samme formål i dette området. Gjennom å sette vilkår som nevnes over, og at det vises generell aktsomhet for dyrelivet, mener vi at naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder er oppfylt. Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver blir behandlet gjennom kompensasjonsplanen.

På bakgrunn av ovenstående vurderinger mener vi at det kan gis tillatelse til undersøkelsene slik som omsøkt, men på visse vilkår. Reguleringsplan for ny E6 for strekningen Roterud-Storhove er, så langt Statsforvalteren er kjent med, planlagt sendt på høring sommeren 2021.

Vedtak

Statsforvalteren i Innlandet gir Norconsult, på vegne av Nye Veier, dispensasjon fra vernebestemmelsene i Lågendeltaet naturreservat pkt. IV nr. 1, 2, 3 og 4 og forskrift om fysiske tiltak i vassdrag til sonderboringer på Våløya, ved elvebredden og ute i Lågen. Det kan også utføres kjerneboringer og prøvetaking ved enkelte av sonderboringene. Undersøkelsene og transport av utstyr på barmark og til vanns skal skje i henhold til søknaden og vilkår nedenfor.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, tredje alternativ. Tiltaket ansees å være en del av et større prosjekt av vesentlig samfunnsinteresse, der kompensasjonsplan skal veie opp for den samlede belastningen hele prosjektet vil innebære for Lågendeltaet naturreservat.

Tillatelsen er også gitt med hjemmel i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag § 1.

Vilkår

- Undersøkelsene skal gjennomføres så effektivt og over så kort tidsperiode som mulig. Undersøkelsene kan foregå i tid slik beskrevet i søknaden, fra og med nå – 14. april samt fra og med 15. mai og utover sommeren 2021, totalt 3-4 måneder.
- Undersøkelsene kan foregå i området slik beskrevet i søknaden, dvs. borepunkt iht. kart i søknaden unntatt punkt plassert i dammen på Våløya som ikke skal berøres. Atkomst på land skal skje på landbruksveg over Midttuva og Våløya. Transport til vanns av riggen på flåte med båt skal skje fra nærmeste utsettingspunkt (utvidelse av Jørstadmovegen).
- Maks tillatt hastighet for transport på vann er 5 knop.
- Boringene og kjøring på barmark på Våløya og Midttuva forutsettes å ikke kreve fjerning av kratt eller annen vegetasjon (utenfor dyrka mark). Forekomster av rødlistearter på Midttuva og Våløya skal ikke berøres. Forekomstene må merkes i terrenget av biolog. (se nærmere detaljer under vurderingene over).
- Kjøring skal i størst mulig grad foregå på eksisterende vei/kjørespor. Det skal ikke lages skader i terrenget. Hvis dette likevel skjer, må tiltakshaver reparere skadene. Store skader må meldes fra til forvaltningsmyndigheten.
- Det forutsettes at utstyret er vasket fra jordmasser og andre medier som kan føre med seg fremmede organismer før det tas i bruk i undersøkelsesområdet. Beltene må rengjøres for å ikke spre fremmede arter videre i undersøkelsesområdet og ut herfra (se nærmere detaljer under vurderingene over).
- Terrenget skal istandsettes etter boring. Løsmasser som kommer opp til overflaten ved boring på land må jamnes utover ved bruk av enkle redskaper, og ikke legges der det er registrert rødlistearter. Eventuelt større mengder skal ikke legges i flommarkskogen og kantvegetasjon og må i tilfelle kjøres bort. Borkaks og -slam fra kjerneboring samles opp og leveres til godkjent deponi.
- Utslipp av diesel eller annet fra boreriggen skal unngås. Hvis det likevel skulle skje må det håndteres slik beskrevet i søknaden og meldes fra til forvaltningsmyndigheten omgående.
- Rensecontainere ved kjerneboring må være dimensjonert til å gi høy grad av utfelling. Eventuell bruk av polymer må holdes tilbake og ikke slippes ut i Lågen.

Det forutsettes at nødvendige tillatelser etter annet loververk og grunneiere innhentes.

Klageadgang

Dette vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. Klagen stiles til både Miljødirektoratet og Statsforvalteren, men sendes kun til Statsforvalteren i Innlandet (sfinpost@statsforvalteren.no).

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Alexandra Abrahamson
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
Søknaden

Kopi til:
Innlandet fylkeskommune
Lillehammer kommune
Statens naturoppsyn
Nye Veier
NVE Region Øst